

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România 40 lei
 9 luni 20 „
 3 luni 10 „
 Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI—5
 Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R

Codul Caragea și Codul Andronachi Donici, publicate de d-l C. Hamangiu, critică de d-l Andrei Rădulescu.

JURISPRUDENȚA :

Tribunalul Romanați: *Ecaterina Mehedințeanu și alții cu Banca de Scont din București: Despre acțiunile posesorii*, cu o observație de d-l profesor D. Alexandrescu. Informațiuni.

Codul Caragea și Codul Andronachi Donici, publicate de d. C. Hamangiu

De câțeva vreme pare că se mărește numărul celor, care doresc a cunoaște vechiul nostru drept, și e de așteptat că acest număr va crește și mai mult acum când avem Doctoratul în drept. Pentru a înlesni studiile de această natură era nevoie, până la adunarea și publicarea altor materiale, ca legiuirile noastre vechi, care deveniseră foarte rare, să fie din nou tipărite ca astfel oricine să le poată avea mai ușor.

Edițiile acestor legiuri trebuesc însă date, pe cât e posibil, după textele originale și cu o deosebită îngrijire, fiindcă neajunsurile produse de o asemenea ediție greșită, care nu poate fi ușor controlată de oarece manuscrisele ori edițiile oficiale nu se găsesc oriunde și nu pot fi întrebuițate de oricine, sunt mult mai mari decât acelea produse de o ediție greșită a unei legi de azi, ale cărei ediții anterioare sau cea oficială se pot mai lesne căpata și pot atrage atenția asupra erorilor.

În «Codul general al României» d-l Hamangiu a tipărit și legi vechi. Dintre acestea voiu cerceta aci cum au fost publicate: Legiuirea Caragea și Adunarea din cărțile împărăteștilor pravile a lui A. Donici.

Legiuirea Caragea a mai fost publicată în 1907 și de d. Ion Palade, care lângă titlul; «Codul Caragea» a adăugat: «Reprodus după manuscri-

sul original românesc». Cu tot acest titlu deosebit, cel ce a comparat-o cu manuscrisul, vede că e mare deosebire între acesta și ediția d-lui Palade, în care, judecând mai ales din punctul de vedere al exactității textului, nu numai că n'avem adevăratul Cod Caragea, dar îl avem redat mai rău decât în toate edițiile.

Ediția dată de d. Hamangiu—dela început pot spune — e mai bună decât a d-lui Palade, fără de a fi, însă, lipsită de greșeli. Cu toată declarația că s'a silit a da o reproducere fidelă a edițiunilor oficiale, interesându-se în primul loc de *exactitatea textului*, lucrarea sa are destule greșeli chiar de text.

Tipărind din nou această legiuire trebuia să caute a o face mai bine de cum se tipărise până atunci. Era dator în primul rând să nu se încreaza într-o ediție sau într'alta, ci să întrebuițeze adevăratul text oficial, aflător în manuscrisul românesc, pe care 'l putea controla cu manuscrisul grecesc ¹⁾.

¹⁾ În Biblioteca Academiei Române se află și manuscrisul românesc al leg. Caragea, având No. 2322 și manuscrisul grecesc, având No. 2323. Ambele manuscrise sunt întărite cu iscalitura și pecetea domnească, puse pe un document, ce se află la începutul lor, iar în josul tuturor paginilor este pecetea domnească a lui Ion Gheorghe Caragea și—in semn de adevărire—cuvintele Vel logofăt.

Manuscrisul românesc e scris frumos și se poate citi cu ușurință. El nu e posterior celui grecesc, cum s'a întâmplat cu traducerea Codului Calimach. Caragea, semnând hrisovul dela începutul lor și întărind textul ambelor manuscrise cu pecetea sa, arată că nu făcea deosebire între ele.

Manuscrisul românesc are la început câteva acte, care toate meritau a fi reproduse și de D. Hamangiu, fiindcă sunt importante în special pentru istoricul acestei legiuri. Ele sunt: 1) Anafora a Părinților Arhieriei și boerilor cu iscaliturile lor originale, din 9 Iunie 1818, prin care cer Domnului să poruncească a tipări pravila. Ea e urmată de adevăritul Marelui logofăt că a controlat exemplarele și a pus și pecetea domnească pe fiecare foaie (Reproduse în ediția Codului Caragea de d. Dem. D. Stoenescu pag. 14, 15 și 17); 2) Pitacul din 22 Iunie 1818 cu pecetea domnească și iscalitura M. Logofăt prin care Domnul poruncește M. Logofăt de Țara-de-sus ca tipărindu-se trupurile pravilelor, ce sunt scrise în românește, să se treacă la sfârșitul fiecărui trup și anafora a pomenită

Publicarea după manuscris nu trebuia făcută oricum, ci după regulile admise pentru editarea textelor vechi, reguli pe care trebuie să le cunoască cel ce se ocupă cu asemenea tipărire. Ca normă principală se impune o reproducere cât mai fidelă a manuscrisului. El e un monument al timpului său, prezintă interes din mai multe puncte de vedere, și tipărindu-l nu e permis să fie schimbat. Nimeni nu pretinde să se dea o fotografie a manuscrisului sau să se reproducă literile, punctuația, ortografia, ornamentele lui. Trebuie însă să se observe regulile stabilite pentru transcriere, să se întrebuițeze peste tot unul și același sistem, și dacă cel ce face publicația — din cine știe ce motive — ar întrebuița sistemul său special sau și-ar permite oarecare abateri, oarecare modificări, să arate în ce constau ca astfel cititorul să poată ști cum e în manuscris.

Limba, în special, nu trebuie schimbată. Oricât de curioase vor părea unele cuvinte, ele trebuiesc păstrate. Dacă vor fi azi unele neînțelese, ele pot fi explicate, fie în josul paginei, fie altundeva.

În ediția d lui Hamangiu în afară de faptul că nu s'a observat nici-o regulă de transcriere, n'avem nici limba din manuscris. Astfel găsim tipărit: *femei* în loc de *fămei*, cum e în manuscris; *vârșnici*, *nevârșnici*, *risipitori* în loc de: *vârșneci*, *nevârșneci*, *răsipitori*; *cărmuitori* în loc de: *ocărmuitori*; *se* în loc de *să*; *pe* în loc de *pă*; *vârșle* în loc de *vârștă*; *sunt*, *mamă*, *de pe cum*, *sf. George* în loc de: *sânt*, *mumă*, *după cum*, *sf. Gheorghe*; *străin*, *monăstiresc*, *adecă*, *rânduși* în loc de: *strein*, *mănăstiresc*, *adică*, *orânduși*; *nimeni*, *petre*, *perzând*, *aceaia*, în loc de: *nim-unui*, *pietre*, *pierzând*, *aceaia*; *fiecare*, *orice*, *vr'un* în loc de: *fieștecare*, *oareșce*, *vre un*; *alteia*, *prenoi* în loc de: *altia*, *preînnoi*, etc.

Se pot cita foarte multe greșeli de acest soi.

Cel puțin nu întrebuițează peste tot același fel de a transcrie sau de a moderniza limba. Gasim: *adecă* și *adică*; *stânjini* și *stânjeni*; *celălalt* și *celalalt*; *prenoi* și *preînnoi*; *veri ce* și *veri-ce*,

din 9 Iunie 1818. (Reprodus cu oarecare greșeli, în ediția Stoenescu, pag. 16); 3) Pitacul din 9 August 1818 cu pecetea domnească și iscălitura M. Logofat prin care Domnul hotărăște ca dela 1 Septembrie să se pue în lucrare noua pravilă. (Reprodus în ediția Stoenescu pag. 18-21). Aci însă nu e și o atestare a M. Logofat prin care arată că a trimis la Mitropolie acest pitac împreună cu o pravilă grecească) Urmează apoi o foaie cu îndreptarea unor greșeli, foaie provenită din ediția dela 1818 și care — probabil — din eroare a fost legată cu manuscrisul. Mai este apoi Scara pravilii. 4) Un document prin care Domnul arată cum a alcătuit această pravilă (Reprodus în ediția Stoenescu pag. 22-24).

Manuscrisul grecesc are numai actul arătat la No 4. Nu știu sigur unde se mai află vreun manuscris al acestei legiuiri, dar cel ce voește a da o ediție bună ar trebui să cerceteze la Arhivele Statului, la Curtea de casație și la Ministerul Justiției.

orice și *ori-ce*; *vr'un* și *vre un*; *monăstiresc* și *mănăstiresc*, etc.

Se va zice — de sigur — că asemenea greșeli scad valoarea ediției d-lui Hamangiu pentru filologi sau pentru cei cu dragoste de vechituri dar nu pentru jurist, dacă n'are alte greșeli. Chiar admitând că publicarea textelor vechi de drept se poate face fără a observa regulile admise pentru publicarea altor texte vechi, cel puțin trebuia să se fi spus și trebuie să se știe că: limba Codului Caragea, publicat de D. Hamangiu nu e limba manuscrisului românesc, nu e limba timpului în care a fost alcătuit acest cod.

Prin urmare, nu trebuie să se mai spue că d. Hamangiu a tipărit legiuirile vechi, redându-le după original și că a păstrat cu cea mai mare sfîntenie toată puritatea arhaica a limbei în care au fost scrise de vechii legiuitori.

Să trecem peste toate acestea și să vedem textul. Și aici sunt destule greșeli. A le arăta pe toate nu se poate căci ar trebui să ocup prea multe foi ale acestei reviste. Voiu arăta însă câteva din cele mai însemnate, luându-le din diferite părți ale codului.

Pag. col. rând.

69	II	50	a tipărit: să-i socotească în loc de: să să socotească
72	II	44	» slobozi » sloboziți
72	II	56	» il » ii
74	I	38	» moșii lor » moșilor
74	I	43	» să vie » să fie
74	I	50	» a lui » al lui
74	II	22	» de vecinii » de vecini
74	II	20	» de hotărnicie » de hotărnicii
75	I	1	» meșteri cumpănitori » meșter cumpănitor
75	I	7	» să nu fie slobozi » să nu fie ?
75	I	23	» de va inneca cu facera morii sale moara vecinului din vecinului din sus sus cu facerea morii sale
75	I	28	» mari și mici » mari sau mici
75	II	26	» năravurile cele » năravurile celor
76	II	36	» Legiuire din 15 Martie 1849 » Legiuire din 15 Martie 1840
77	I	20	» său » sau
77	I	58	» înțelege în ce loc » înțelege ori în ce loc
78	I	29	» să dea cea hotărâtă » să dea de cea hotărâtă
78	I	34	» pune » spune ²⁾
78	I	44	» anevoie de trebuință » anevoie a fi dá trebuință
78	I	51	» nu l'a văzut » nu le-au văzut
78	II	48	» vechile » vechil
80	II	18	» lucru mănăstiresc nemîșcător de îndoit preț » lucru mănăstiresc, nemîșcător cu nemîșcător, de îndoit preț
80	II	20-21	» tocmai » tot cam ³⁾
83	I	24	» cu cutare » în cutare
83	I	ultim	» la trebuință » în trebuință
83	II	16	» parte dintr'însul, de răsmeriță » parte dintr'însul de Stăpânire, de răsmeriță,

²⁾ Textul grecesc este περιράφη

³⁾ Textul grecesc se poate vedea în Bujoreanu, pag. 445.

Pag. col. rând

84	II	16	a tipărit: cât să cure în loc de: cât loc să cure
»	»	30	» de nu va tocmi » de nu se va tocmi ⁴⁾
»	»	53	» Din zece clăi de fân » Din zece copii da una, sau cum se va fân una sau cum invoi să vor tocmi
»	»	55	» pogonul de pământ » pogonul de porumb
»	»	59	» cu carul sau la casa » cu carul său la casa
»	»	66	» Buna-Vestire » Blagoveștenii ⁵⁾
89	II	7	» tocmim cineva să ne » tocmim cu cineva facă și să-i să ne facă cevaș și să-i
9	II	15	» să plătească » să să plătească
»	»	35	» de se va da datornicul » de va da datornicul
»	»	45	» de toți plătiți » de tot plătiți
»	»	62	» la moștenitor » la moștenitori

Să deschidem în altă parte

108	II	8	a tipărit: fără diată în loc de: fără[ă] de diată
109			Schema rudeniei e greșită. E adevărat că n'a pus la mijloc, ca D. Palade, 7 în loc de Z dar tot sunt greșeli. În manuscris partea dreaptă a schemei se prezintă astfel:

5		
nepot, nepoată		
dă mătușă		
4		6
nepot, nepoată	strănepot, străne-	
dă soru	poată dă mătușă	
	5	
	strănepot, străne-	
	poată dă soru	

6
al 2-lea strănepot,
strănepoată dă soru

110	I	31	a tipărit: moși în loc de: moș
110	I	35	Dupa: «al său» în manuscris urmează: «Cum și copii vitregi de mumă moștenesc pre tată iar deopotrivă și pre mumă fieșcare deosebi pre a sa».

Bujoreanu observase nepotrivirea dintre textul grec și cel românesc. întrebuițat de el, și a publicat și textul grec. Se vede că el n'a cunoscut manuscrisul românesc ci numai ediția din 1818, în care nu este acest adaos. De altfel și în manuscris, adaosul e în josul paginei unde ne trimite un semn pus după «al său».

Cele citate cred că sunt suficiente spre a arăta cum se prezintă lucrarea d-lui Hamangiu. În genere am lăsat la o parte greșeli de acelea care se văd lesne că sunt greșeli de tipar ca: promi-sească în loc de protimisească; Vădă-Vodă, ținan-țigan, moiși-moșii, dodândească-dobândească, suma-sumă, semn-semnu, câți răzaș-câți răzași, etc., precum și greșeli de transcriere și de prefacerea limbei. De sigur că nu toate greșelile citate au aceiași importanță. Cel ce știe la ce rezultate poate duce o greșală cât de mică strecurată în textul unei legi, privindu-le în totalitate va aprecia cum trebuie utilizată această ediție.

* * *

Altă legiuire publicată de D. Hamangiu este Codul Andronachi Donici.

Cu toate că în vorbirea zilnică se zice: Codul

Caragea, Codul Donici, etc., e bine ca să se tipărească adevăratul lor titlu. În special lucrării lui Donici trebuia să i se păstreze titlul, fiindcă acest titlu are istoricul lui în legătură cu apariția cărții. Se impunea să tipărească și prefața primei ediții, «Predoslovie sau povățuire spre înțelegerea cărții» cum o intitulează Donici, deoarece este importantă din multe puncte de vedere. Nu era rău să fi tipărit și frumoasa «închinăciune» către Mitropolitul V. Costache. Pe lângă interesul ce prezentau ar fi fost citite cu plăcere de oricine. Chiar de nu s'ar impune tipărirea lor, era un prilej minunat pentru a pune sub ochii contemporanilor lucrările frumoase ale trecutului, care acum vor rămâne iarăși cunoscute numai de puțini, fiindcă nu știu dacă s'ar găsi cineva să le tipărească în broșură, iar alții să le cumpere și fiindcă noi ediții ale legiuierei Donici nu se dau în toate zilele.

D. Hamangiu nu ne precisează de care ediție sau manuscris s'a folosit. În Prefața colecției sale arătând că a avut în vedere toate publicațiile de legiuiiri vechi, ce s'au făcut în cursul timpului, vorbește și de o publicație a d-lui (?) Veniam Costachi. Poate că d. Hamangiu văzând în ediția ce a întrebuițat dedicația către Mitropolitul V. Costache, pentru sprijinul ce acesta a dat lui Donici, a socotit-o ca o ediție a Mitropolitului.

Adevărul e că lucrarea lui Donici a fost tipărită de 2 ori. Întâia dată la 1814 sub privegherea alcătuitorului ei și a doua oară la 1858 de Costache Negruți, care a adaogat și o nouă prefață.

În Biblioteca Academiei Române mai este un manuscris având No. 444, care, exact vorbind, nu poate fi numit manuscrisul acestei legiuiiri, fiindcă n'o coprinde în forma în care s'a tipărit. Terminat acel manuscris, în Decembrie 1813, fu dat la tipar. Domnul Sc. Calimach, neplăcându-titulul, opri tipărirea. Donici fu nevoit să-i modifice titlul și atunci—poate și după arătările Domnului sau ale altora—modifică și lucrarea, schimbând unele redacții și adăogând părți noi.

Dintre acestea, textul pe care trebuie să-l aibă cineva de bază, fie pentru cercetări, fie pentru darea unei bune ediții este ediția din 1814 căci aceasta a fost publicată de autor. În comparație cu ea trebuie judecată și ediția d-lui Hamangiu.

D-sa a schimbat și a lăsat la o parte — pentru nu știu—unele lucruri din acea ediție. Paginile acelei ediții, în privința tiparului, se prezintă astfel: În stânga este o rubrică unde se însemna numărul capurilor. În dreapta sunt 3 despărțiri. La capătul de sus al acestora e scris: «Din cărț(ile) înpărâteșt(ilor) pravile»; sub această indicație, în prima despărțire e scris: «Cart(ea)»; în a 2-a «tit(lul)»; în a 3-a «Cap». În marginea paginei e un spațiu gol, rezervat pentru alte lă-

⁴⁾ Textul grec: ἄν' ὅν συμφωνήσῃ με τόν κύριον

⁵⁾ Aliniatele 2 și 3 din No. 17, în ambele manuscrise, sunt No. 18 și 19.

muriri. Intre despărțirea din stânga și cele 3 din dreapta este tipărit textul. In dreptul fiecărei dispoziții din text, Donici a însemnat cartea, titlul, capul de unde era luată din Pravilele împărătești. Dacă mai era și alt izvor il arăta în spațiul liber din dreapta. Dacă părțile, care alcătuiau un cap erau luate din mai multe locuri el nu indica toate izvoarele tocmai după ce se sfârșea capul, ci in dreptul fiecărei părți însemna izvorul de unde e luată, ușurând astfel foarte mult căutarea în izvoare, ceea ce de altfel și urmărea prin cartea sa.

Tot astfel ar trebui tipărită orice ediție a acestei legiuri. S'ar cheltui mai multă muncă și hârtie dar ar fi singura, care ar corespunde scopului ce și propusese Donici. Publicând ediția II, C. Negruți s'a abătut dela planul autorului și a grămadit toate acele trimiteri la sfârșitul fiecărui cap. Peste o jumătate de veac, D. Hamangiu a găsit de cuviință să le suprima cu totul. Continuând cu acest sistem nu știu cum s'ar prezenta a 5-a sau a 6-a ediție.

Dar de ce trebuiau tipărite acele indicații și de ce folos mai sunt azi? Mai întâi pentru că editându-se o lucrare a unui autor nu e permis s'o ciunțești și mai ales fără să motivezi și să arăți aceasta și cititorului.

Apoi, dacă în viața practică se va întrebuința foarte rare ori legiuirea Donici, ea va fi întrebuințată de cel ce vrea să facă studii de Istoria Dreptului. Ca să afli origina dispozițiilor înscrise în ea te vei servi mult de acele arătări. Cine a utilizat vreodată legiuirile vechi, înțelege foarte bine importanța acelor trimiteri. Decât folos nu ne-ar fi de le-am avea în toate vechile noastre legiuri! Ediția D-lui Hamangiu ne lipsește însă și de ceea ce aveam pentru legiuirea Donici. Cu această ediție trebuie să cauți cu mare greutate în textele de drept roman și bizantin sau prin hrisoavele domnești, până când vei afla că există și altă ediție cu trimiteri, care îți înlesnesc munca. De altfel, chiar de-ai întrebuința legiuirea Donici pentru afaceri practice, spre a vedea sensul unor dispoziții, simți nevoia de a cerceta și izvorul de unde sunt luate pe care, însă, ediția D-lui Hamangiu nu ți-l arată.

Dar s'o judecăm acum după ceea ce coprinde, nu după ce ar fi trebuit să coprindă.

Nici aici nu s'a transcris după vre-o regulă. Ca și în legiuirea Caragea, limba a fost schimbată. Astfel a tipărit: *fiecăruia* în loc de *fiește căruia*; *se, este, intocmai* în loc de: *să, iaste, intocma*; *învețe, nimeni, nevrăstnicii, altuea* în loc de; *înveațe, niminea, nevrăstnicii, aluiia*. Acestea numai din primele 3 capuri.

Dacă a voit să modernizeze limba de ce a tipărit: *adecă, înfătoșerii, de cătră, etc.*?

E de neînțeles apoi de ce a tipărit: *eretokri-*

sie, când în ediția din 1814 este *eretocrisie* și când în alt loc a tipărit *eretohrisie*; *Kompromesar*, când în ediția I este: *Compromesar*; *chizeșie*, *chizeș* *chizășie* când în ediția I este: *chiezeșie*, *chiezaș*; etc.

Cel puțin n'a avut aceiași normă peste tot, căci găsim: *jalbă și jalobă*, *pre și pe*, *sub și subt*, etc.

Să cercetăm textul.

E de observat întâi că a înlocuit cuvântul «Titlu» prin «Capitol» punând astfel: Capitolul I, II, III în loc de Titlul I, II, III etc., iar sub împărțirile unui titlu le numește articole în loc de capuri. Orcât de neînsemnată ar fi această schimbare, era mai bine să se respecte termenii autorului, care nu i-a întrebuințat oricum ci a voit să urmeze după Pravilele împărătești.

Voiu cita din greșelile textului.

Pag. col. rând.

29	I	2	a tipărit : despre pravile in loc de :	pentru pravile
»	»	15	» pentru această »	pentru aceasta
»	»	22	» trebuință cere »	trebuința ceare
»	»	28	» câștife »	câștife
»	»	31	» pravililor »	pravili
»	»	32	» cine »	sine
»	»	33	» obșteși »	obștești
»	»	33	» că se urmeze »	să se urmeaze
»	II	15	» ce păzește »	să păzeaste
»	»	16	» vechi »	vechiu
»	»	»	» încă aprobăluit »	iosă aprobăluit
»	»	22	» ce poate socoti »	ce să poate socoti
»	»	34-35	» să se talmăcească »	să se tâlcuiască
»	»	38	» cele ce pot »	ceale ce nu să pot
30	I	6	» Despre »	Pentru
»	»	24	» și însuși »	ci însuși
»	»	33	» vinovați »	vinovații
»	»	36	» stepea »	steapena
»	»	42	» strâmbătatea »	strâmbătate
»	»	49	» datoria este »	datoriin iaste
»	»	55	» da hotărâre »	da hotărârea
»	»	66	» păgubile »	păgubirile
»	II	10	» dreptatea »	dreptate
»	»	40	» Despre jăluitori »	Pentru jăluitori
»	»	52	» jalbă »	jalobă
»	»	53	» jalba »	jaloba
31	»	2	» sfez »	sfezi
»	»	10	» despre »	pentru
»	»	23-24	» părăși »	părăș
»	»	25	» s'au »	l-au
»	»	32	» jalbă »	jalobă
»	»	54	» încă ar »	însă ar
»	II	5	» cuv «Kompromis» nu e în ed. din 1814 »	
»	»	18	» și se va face, în loc de: ci va face »	
»	»	26	» încă »	însă
»	»	50	» kompromesari »	eretecrite
»	»	56	» vor da hotărâre, »	vor da hotărâre
»	»	»	al treilea »	și al treilea
32	I	16	» Arbitul »	Arbitrul ⁶⁾
»	»	17	» și va zice »	ii va zice
»	»	23	» despre jalobe »	pentru jalobe
»	»	51	» actele sunt »	altele sânt
»	»	»	personalice »	personalicești

⁶⁾ Pe această coloană e greșită și numerotația 22, 23, 24 în loc de 12, 13, 14.

Pag. col. rând

32	I	62	n'a tipărit :	(vezi titlul al III-lea cap. 4 a aceştii cărţi)
32	II	3	a tipărit :	personale în loc de : personaliceşti
»	»	5	n'a tipărit :	(Vezi titlul 9. Cap. 19, 20 şi 23).
»	»	49	a tipărit :	secestre în loc de : secestre
»	»	53	»	imprumuturi » imprumutări
»	»	56	»	sumă » somă
»	»	59-60	»	datorirea » datorii
»	»	61	»	şi » ci
33	I	10	»	dintre » dintru
»	»	64	»	i se cuvine » i să pune
33	II	26-27	»	prin legătura » prin legatum
»	»	37-38	»	personală » personalicească
»	»	38	»	a li da » a i-l da
»	»	61	»	paragrafie » paragrafi

Să cercetăm şi alte pagini

41	I	1	a tipărit :	vecnică în loc de : veacnică
»	»	7	»	veci nu » veci de nu
»	II	7	»	făcându-i-se » făgăduindu-i-să
»	II	40	»	dobânda ce s'a luat » dobânda ce nu s'au luat

Să deschidem altundeva

49	I	41	a tipărit :	zestrea ce în loc de : zestră aceea ce
»	»	42	»	adventicie » adventicia

Alte pagini

54	I	6 şi 2 de jos	»	romanilor » Rămleanilor
»	»	23	»	castreizia şi chvaizi » castrenzia şi evanzi castrenzia
»	II	6	»	însărcinările şi datorile, pricinile » însărcinările datorile şi pricinile
»	»	20	»	drepturile familiei » dreptăţile fameliiei
»	»	25	»	socotelile » socoteale
»	»	53	»	un cea » uncia ⁷⁾
»	»	58	»	Modul cum a pus punctuaţia în rândurile

53—58 produce alte greşeli. După această punctuaţie 1 din 12 este sextans, 2 din 12 evadrans, 3 din 12 triens, ... 9 din 12 dexdrans, 10 din 12 deunx iar 11 din 12 ies. Ce o fi acest ies ? Pentru că 11 din 12 cu această punctuaţie, nu mai avea numire, a crezut-poate-că ceea ce urmează este ies deşi în ed. 1814 nu e acest cuvânt, iar numirea fracţiunii 11/12 este deunx. După cum e scris în acea ediţie şi observând cuvintele următoare se vede că trebuie să fie i as; atunci finele acestui cap este : «deunx 11 din 12 i as toată averea adică două-sprezece uncii».

55	I	3	a tipărit :	nu vor lăsa în loc de : nu le vor
»	»	10	»	a le strica » a să strica
»	II	16	»	moştenitor, cum şi » moştenitor, şi...

Întinderea prea mare a articolului mă obligă să mă opresc aici. Cine va controla, va vedea că greşeli se găsesc aproape în toate paginile şi că n'am ales — cum s'ar crede — în citaţiile mele numai paginile cu greşeli. De altfel şi aici n'am arătat greşelile mici ca : hatărare-hotărare, ocărătoate-ocărătoare, al seu-al său, lucrulului-lucrului, etc.

Înainte de a termina cred că e bine să relevez şi alte câteva greşeli. D. Hamangiu spune despre legiuirea Donici că «este o colecţie prescurtată din legile împărăteşti (Basilicale) începută de paharnicul Toma Carra şi continuată şi complectată de Logofătul Andronachi Donici». Adevarul

însă este că această legiuire a fost alcătuită dela început până la sfârşit «cu osteneala şi osârdia Boiariului Moldaviei Andronaki Donici». Lămuriri în această privinţă ar fi putut găsi în : Arhiva din Iaşi, VII, p. 149 şi urm.; Istoria Liter. Române în sec. XVIII, vol. II p. 447 de N. Iorga; Dreptul civil român vol. I p. 18, ed. II, de D. Alexandresco; putea întrebuiţa cu oarecare folos şi o broşură a mea : «Din viaţa şi activitatea lui Andronache Donici» extras din *Revista Judiciară* din 1906.

Nu se poate apoi da ca sigură şi complectă enumerarea legilor, care au fost în vigoare în Moldova înainte de codul A. Donici fiindcă până acum această chestiune nu e studiată în deajuns.

Codul Caragea n'a fost pus în lucrare la 1817 —cum arată d. Hamangiu —ci la 1 Septembrie 1818 ⁸⁾.

Cât priveşte timpul când a avut putere de lege condica lui Ipsilante, părerea D. Hamangiu variază. În notiţa pusă în josul primei pagini a leg. Donici spune că acest timp a fost dela 1776—1817. În Prefaţa colecţiei şi în titlul condicii este 1780—1817. Data 1817 este—cum arătau—greşita, iar hrisovul de publicare al acestei condicii este din 1776.

* *

Acestea sunt principalele mele constatări asupra legiurilor : Caragea şi Donici, coprinse în colecţia d-lui Hamangiu. E posibil ca şi în celelalte legiuri vechi tipărite în această colecţie să fie greşeli.

Nu m'am ocupat, însă, decât de cele 2 fiindcă manuscrisele şi cărţile necesare sunt la Bucureşti, unde n'am putut sta prea mult timp spre a le controla pe toate. Această împrejurare explică în parte şi întârzierea apariţiei acestei dari de seamă.

Oricine observând constatările mele e liber să pronunţe hotărârea sa într'un fel sau într'altul; va recunoaşte, însă, desigur că publicarea legiurilor vechi e mult mai grea decât a celor de azi, necesită oarecare cunoştinţe pregătitoare şi foarte multă muncă.

Am căutat să fac numai constatări şi să fiu cât mai obiectiv fiindcă n'am urmărit alt scop decât : să folosesc celor ce vor întrebuiţa aceste 2 legiuri şi dacă e posibil chiar d-lui Hamangiu. Poate că D-sa, cu dorinţa-i cunoscută de a-şi îmbunătăţi colecţia, va ţine seamă şi de observaţiile mele, ca astfel ediţiile viitoare să fie din ce în ce mai bune.

1908 Iunie

ANDREI RADULESCU
Supleant Trib. Argeş

⁷⁾ E de notat că în rândurile 53 şi următoarele a tipărit în cuvintele latineşti : es în loc de x cum e în ediţia din 1814.

⁸⁾ *Dreptul* din 1898 No. 47 Legiuirea Caragea ediţia Stoicescu pag. 18—20.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

Audiența dela 15 Martie 1908

Președenția D-lui Gh. L. Dimitriu, Membru de ședință
Ecat. Mehedințeanu și alții cu Banca de Scont București

Acțiune posesorie. — Terțiu posesor al unui imobil vândut silit. — Dacă el are acțiune posesorie contra adjudecatarului imobilului.

Condițiunile ce trebuie să întrunească o acțiune posesorie spre a fi admisibilă. — Dacă ordonanța de adjudecare constituie o turburare de posesie.

Posesor. — Presumpțiunea că posedă pentru el, întru cât nu s'a dovedit că posedă pentru altul — (Art. 60 din legea jud. de ocoale, art. 1854 și 1655 cod. civil).

1. *In principiu, terțul posesor al unui imobil are acțiunea posesorie în complângere contra cumpărătorului imobilului la licitație publică, când nu este citat în instanța de urmărire; așa că ordonanța de adjudecare este, pentru deținător, „res inter alios acta et iudicata“.*

2. *Articolul 60 din legea judecătorilor de ocoale prevede, între condițiunile ce trebuie să întrunească o acțiune posesorie, ca să fie admisă, și condițiunea ca să existe o turburare sau deposedare.*

Astfel, o ordonanță de adjudecare constituie nu numai o turburare de drept, ci și o turburare de fapt, căci ea executându-se, posesorul este expulsat din imobil, fiind lipsit de posesiune asupra lucrului.

3. *Posesorul este presupus că posedă sub nume de proprietar, dacă nu este probat că a început a poseda pentru altul (art. 1854 cod. civ.); când însă a început a poseda pentru altul, se presupune că a conservat aceeași calitate, dacă nu probează contrariul (art. 1655 cod. civil).*

Tribunalul,

Cu petițiunea înregistrată sub No. 1855/908 Ecaterina Mehedințeanu, Dumitru M. Mehedințeanu și Constantin M. Mehedințeanu toți din Caracal, au făcut opoziție contra sentinței civile cu No. 13/908 a acestui tribunal, prin care li s'au respins apelul ce făcuseră cu petiția înregistrată sub No. 42325/907 contra cărței de judecată No. 1297/907 a Judelui Ocol. II Caracal, și prin care s'a respins ca nefondată acțiunea Băncii de Scont din București;

Văzând că obiectul acțiunii introdusă cu petiția înregistrată sub No. 4982/907 de Ecaterina Mehedințeanu Dumitru Marin Mehedințeanu și Constantin Marin Mehedințeanu, la prima instanță, este de a fi obligată Banca de Scont din București să-i respecte posesiunea a 29 pogoane pământ arabil depe moșia Caracalului, învecinată la răsărit cu M. Speriatu, la apus cu șoseaua Corăbiei, la miază zi cu ogrăzile, Speriaților și la miază noapte cu drumul Tugueștilor, precum și a casei și locului de casă, prevăzute în procesul-verbal al Portăreilor tribunalului Romanați din 12 Iunie 1907, alăturat în copie la acțiune.

Văzând că obiectul acțiunii Băncii de Scont introdusă cu petiția înregistrată sub No. 8333/907 este că recunoscându-se judecătorește că Mehedințenii locuiesc fără nici un titlu și abuzând de o toleranță temporală și refuzând de a libera imobilul menționat mai sus, să fie obligați a libera de fapt acel imobil evacuându-l, lăsându-i în posesiunea Băncii de Scont;

Văzând că ambele acțiuni au fost conexe prin jurnalul judecătoriei din 6 Septembrie 1907 și s'au judecat împreună, pronunțându-se asupra lor o singură hotărâre;

Văzând că în primul loc, Banca de Scont susține că acțiunea posesorie a Mehedințenilor este inadmisibilă pe motiv că Banca de Scont a dobândit imobilul în litigiu la licitațiune publică, fiindu-i adjudecat definitiv, și deci executând ordonanța de adjudecare punându-se în posesiune prin Portărei, în urma ordinului de executare a tribunalului Romanați, părății nu au acțiune posesorie contra acestei executări; că părății, dacă au posedat locul în litigiu și au fost posesori cu titlu de proprietari cum pretind, ar fi avut calea contestațiunii la executare și în caz extrem, au acțiunea în revandicare, nu însă acțiunea posesorie.

Considerând că codul de procedură civilă prin art. 565 pune principiul: că adjudecațiunea transmite adjudecatarului numai dreptul ce avea și urmăritul asupra lucrului vândut; că din acest principiu rezultă, pe de o parte, că proprietatea și toate drepturile asupra lucrului vândut la licitațiune, trece dela debitor la adjudecatar; că, însă, acestea sunt singurele drepturi ce trec noului adjudecatar și anume acelea pe care le avea și debitorul urmărit și nici de cum altele pe care acesta nu le-ar fi avut asupra lucrului; iar, pe de altă parte, că proprietatea nu trece la adjudecatar purgată și prin urmare, adjudecatarul nu dobândește și drepturile ce ar fi având cel de al treilea asupra lucrului vândut;

Considerând că această soluțiune s'a admis de legiuitorul nostru, urmând în această privință legiuitorului francez pe motiv că deși vânzarea se face prin organul justiției sub controlul, privegherea și garanția sa, și că în interesul respectului justiției și a siguranței concurenților era necesar ca proprietatea să treacă purgată în mâna adjudecatarului, totuși aceste motive nu puteau fi suficiente pentru a înlătura și viola însuși dreptul sacru de proprietatea care ar aparține unui terțiu și aceasta cu atât mai mult cu cât nicăeri legiuitorul nu obligă sub pedeapsa decăderii din dreptul de proprietate, pe terțul care nu intervine la vânzare, și căruia pentru a-i răpi acest drept nu i se poate imputa decât faptul său, nu însă negligența sau simpla omisiune pentru a-l lipsi de dreptul său de proprietate, așa cum i se poate imputa vânzătorului și adjudecatarului, cari puteau să se intereseze dacă debitorul urmărit este singur și exclusiv proprietar asupra imobilului urmărit sau se deține de un altul;

Considerând că legiuitorul procedurii civile, acum în vigoare în art. 568 restrânge în timp exercițiul cererilor de evicțiune din partea terților a lucrului adjudecat, declarându-le prescise în termen de cinci ani din momentul executării ordonaței de adjudecare; că, prin urmare, terțul ce pretinde dreptul de proprietate asupra lucrului vândut prin licitațiune publică își va putea exercita acțiunea sa în termen de cinci ani dela executarea ordonaței, nu în termen de 30 ani ca sub imperiul vechiului cod de procedură civilă, și aceasta pentru că legiuitorul a crezut că în acest interval de timp, terțul neapărat că va afla de adjudecare și deci va putea să și valorifice dreptul său de proprietate, iar întârzierea peste termenul de cinci ani îl pune în culpă, această întârziere fiind mai mult decât o negligență sau o omisiune, iar cumpărătorul este în deajuns în nesiguranță;

Considerând că art. 568 pr. civilă, vorbește de orice cerere de evicțiune, nu însă și de acțiunea posesorie; că nici în codul francez, belgian, al cantonului de Geneva nu se vorbește nimic de acțiunea posesorie; că însă aceste legiuri nu puteau vorbi de acțiunea posesorie, pentru că aceste legi prevăd citarea și a deținătorului lucrului în instanța de urmărire și prin urmare deținătorul lucrului nu ar avea acțiune posesorie contra unei urmăriri la care a luat parte și deci îi este opozabilă ca având autoritate de lucru judecat; că, codul nostru de procedură din 1900 introduce același sistem al incunoștințării deținătorului, ceiace atrage refuzul acțiunii posesorii în persoana deținătorului; că însă acest refuz nu poate exista de cât atât timp cât dețină-

torul este încunostiințat, căci nefiind încunostiințat și deci nefigurând în instanța de urmărire, ordonanța de adjudecare este pentru ei *res inter alios acta et judicata*; că dacă codul nostru de procedură nu vorbește de acțiunea posesorie, este că era inutil a fi prevăzută și această acțiune, când era prevăzută acțiunea în revandicare, de oarece posesiunea fiind un atribut al proprietății, este coprinsă în acțiunea de revandicare și cine are totul are și parte din acel tot; cine are acțiunea în revandicare are și acțiunea posesorie care este, ca și acțiunea în revandicare, relativă la *jus utendi et fruendi*, care împreună cu *jus abutendi* formează atribuțiile dreptului de proprietate;

Considerând că, în sistemul legii noastre, preferința posesorului asupra unui imobil este recunoscută; că posesorul poate răspunde reclamantului în acțiunea ce tinde a-l evinge, posed pentru că posed (*possideo quia possideo*); iar în caz când ar fi îndoială asupra dreptului de proprietate, posesorul actual va fi preferat; în *pari causa possessor potior, haberi debet*; că, deci, a refuza acțiunea posesorie terțului ce posedă un imobil vândut la licitațiune publică, ar fi ca pe cale indirectă și, prin urmare adese ori chiar prin fraudă, să se ridice terțului posesor toate aceste avantajii legale, și a-l obliga a se judeca pe cale petitorie și, prin urmare, a-i se cere titluri de proprietate, ceea ce nu se poate admite în lipsă de text de lege, care să hotărască în această materie că s'a derogat dela dreptul comun;

Considerând că art. 60 legea judecătorilor de ocoale arată condițiunile ce trebuie să îndeplinească o acțiune posesorie pentru a fi admisă; că, în primul loc, se cere să existe o tulburare sau deposedare; că ordonanța de adjudecare constituie nu numai o tulburare de drept, ci și o tulburare de fapt, căci executându-se, posesorul este expulzat din imobil, fiind lipsit de posesiunea asupra lucrului;

Considerând că din toate acestea rezultă că, în principiu, terțul posesor are acțiunea posesorie în conplângere contra cumpărătorului adjudecatar și, deci, cererea Băncii de Scont de a se respinge acțiunea Mehedințenilor ca inadmisibilă, trebuie respinsă ca nefondată;

Văzând că, în fond, urmează a se examina dacă acțiunea posesorie a Mehedințenilor întrunește cele lalte condițiuni cerute de art. 60 legea judecătorilor de ocoale;

Văzând că este necontestat de părți și se dovedește cu actele aflate la dosar, că dela deposedare până la intentarea acțiunii posesorie, nu a trecut un an și că înainte de deposedare, reclamantii au posedat mai bine de un an; că trebuie a se examina dacă posesiunea Mehedințenilor întrunește și cea de a treia și ultima condițiune, adică să fi fost exercitată în condițiunile art. 1846 și 1847 din codul civil, adică sub nume de proprietar, în mod continuu, neîntrerupt, netulburat și public;

Văzând că pentru a dovedi că posesiunea Mehedințenilor a fost exercitată în aceste condițiuni, aceștia au cerut la prima instanță a se face o cercetare locală cu martori, cercetare care s'a și efectuat de Judecătorul ocolului Il Caracal, cum se dovedește cu procesul verbal din 19 Septembrie 1907 anexat la dosar; că, de asemenea, au prezentat cartea de alegere a moșiei Caracal împreună cu planul și sentința tribunalului Romanați No. 285/97; iar Banca de Scont, pentru a dovedi contrariul, a depus certificatul Administrației Financiare Romanați No. 709/907 și procesul verbal de punere în posesie a pământului în litigiu în executarea acestei ordonanțe; ordonanța de adjudecare din 23 Mai 1878 a tribunalului Romanați prin care același imobil s'a adjudecat asupra fraților Pancu, actul de vânzare din 12 Februarie 1883 transcris la tribunalul Romanați sub No. 71/83 și prin care frații Pancu vând acest imobil lui Florea Niculescu din Caracal;

Văzând că din depunerile martorilor ascultați la cercetarea locală sub prestare de jurământ conform art. 196 pr. civilă, rezultă că Mehedințeanu posedă pentru

Florea Niculescu locul în litigiu fiindu-i dat de Florea Niculescu care era proprietar; că în acest mod a posedat acest pământ Mehedințeanu până azi, în ori ce caz însă nu ca proprietar; că această posesiune precară rezultă că a fost exercitată de Mehedințeanu, cu deosebire din depunerea martorului Ion Bouleanu, singurul care inspiră oarecare încredere și care arată că Marin Mehedințeanu i-a spus că are acest loc dela Fl. Niculescu, dar nu i-a spus că l-ar fi cumpărat dela acesta; mai rezultă din faptul că în tot timpul cât l'a posedat Marin Mehedințeanu și reclamanții, a fost trecut în rol și s'au plătit dările pentru el de Florea Niculescu cum se dovedește în certificatul Administrației Financiare Romanați, depus de Banca de Scont la dosar; că în acel certificat se arată că pe periodul 906/907, 1911/12 la art. 91 e trecută și Tinca Mehedințeanu unul din reclamanți, dar pe lângă că nu se dovedește că privește pământul în litigiu, căci se vede că pe același period e trecut și Fl. Niculescu, dar chiar așa de ar fi totuși schimbarea rolului se explică prin faptul că murind Fl. Niculescu, de abea în urma morții lui s'a trecut Tinca Mehedințeanu în roluri; ceea ce probează încă odată că posesiunea o exercitau pentru Fl. Niculescu, căci dacă ar fi posedat pentru ei, ar fi găsit timp de 28 ani cât zic ei că au posedat acest pământ de a se trece ei în roluri, nu ar fi așteptat moartea lui Fl. Niculescu, când moștenitorii lui față cu diferitele proprietăți ce avea Fl. Niculescu, și cu îngăduința îndelungată a acestuia față de Mehedințeni, le dădea acestora ocaziune de a se face stăpâni; că rolurile dovedesc defavorabil Mehedințenilor, se deduce și din faptul că deși la prima instanță li s'au dat două termene pentru a se dovedi cine a fost trecut în roluri pentru acest pământ, — totuși nu au prezentat ei această dovadă nici odată;

Văzând că actele prezentate de Mehedințeni nu fac dovada posesiunii *animo domini*, ci numai a posesiunii de fapt; iar cu dovezile administrate de Banca de Scont se dovedește că această posesiune a fost precară exercitată pentru Fl. Niculescu care l-a îngăduit pe Marin Mehedințeanu și apoi pe moștenitorii acestuia de a poseda acest pământ;

Considerând că posesorul este presupus că posedă sub nume de proprietar dacă nu este probat că a început a poseda pentru altul (art. 1854 C. civil); că însă dacă a început a poseda pentru altul, se presupune că a conservat aceeași calitate, dacă nu probează contrariul (art. 1655 C. civil);

Văzând că în speță este pe deplin dovedit că Mehedințenii au început a poseda pentru Fl. Niculescu și au continuat a poseda în acest mod; că, nu se dovedește cu nici o probă că această posesiune precară s'a schimbat în posesiune utilă; că prin urmare Mehedințenii nu pot triumfa în acțiunea posesorie nedovedind că au posedat locul în litigiu în condițiunile cerute de art. 1847 și 1848 C. civil, și deci acțiunea acestora bine a fost respinsă ca nefondată la prima instanță;

În ce privește acțiunea Băncii de Scont intentată contra Mehedințenilor;

Văzând că Banca de Scont cu actele ce prezintă dovedește dreptul său de a intra în posesiunea imobilului ce se reține de Mehedințeni; că în puterea acestor acte care dovedesc dreptul de proprietate a Băncii de Scont și a probelor invocate ce dovedesc posesiunea autorilor Băncii exercitată prin Mehedințeni pentru ei, urmează că este dovedit dreptul de a cere expulzarea Mehedințenilor din imobil, posesiunea lor nefiind întemeiată pe vreun drept, și deci bine admisă de prima instanță acțiunea Băncii de Scont pentru evacuarea imobilului;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Gh. Dimitriu membru de ședință;

Tribunalul respinge apelul;

(ss) Gh. L. Dimitriu, C. Romano

Grefier Săndulescu

Observație. — Chestiunea, nouă în jurisprudența noastră, asupra căreia a avut a se pronunța trib. Romanai, este delicată și chiar controversată. S'a decis, în adevăr, că orice tulburare adusă posesiunii legale a unui imobil autoriză exercițiul complângerei, chiar dacă tulburarea ar proveni din executarea unei ordonanțe de adjudecare, care a atribuit imobilul în chestiune autorului tulburării. (Cas. fr. D. P. 49. 1. 209; Sirey, 49. 1. 401).

Această decizie pune în principiu, că acel care se pretinde proprietarul unui imobil urmărit și adjudecat unui terțiu, și care astfel este tulburat în posesiunea sa prin faptul adjudecatului, poate să intenteze contra acestuia din urmă o acțiune în complângere, spre a fi menținut în posesiunea sa.

«Considerând, zice Curtea, că facultatea de a exercita acțiunea posesorie este generală, și că această acțiune poate fi exercitată de toți acei cari au posesiunea legală a unui imobil, ori care ar fi tulburarea adusă posesiunii lor: că acțiunea posesorie poate fi îndreptată contra adjudecatului unui imobil ca și în contra debitorului urmărit, fiindcă adjudecatul nu are alte drepturi de proprietate decât acele pe care le avea debitorul expropriat, și că în aceste drepturi sunt cuprinse atât dreptul la posesiune cât și la proprietate; că este indiferent dacă tulburarea provine din singura autoritate a autorului ei, sau din executarea unei hotărâri de adjudecare, care a atribuit imobilul autorului tulburării; că, dacă această hotărâre ordonă tuturor detentorilor imobilului adjudecat de a delăsa proprietatea și folosința acestui imobil, această dispoziție nu aduce nicio atingere drepturilor anterioare pe care detentorul le-ar fi dobândit asupra susziselui imobil, el putând să exercite aceste drepturi prin toate căile legale ce-i conferă legea; că posesorul tulburat în posesiunea sa a putut deci să exercite acțiunea posesorie. — Considerând că, raționalmente vorbind, nu se poate pretinde că posesorul tulburat putea, în specie să formeze o cerere în distragere a imobilului pe nedrept urmărit și cuprins în ordonanța de adjudecare, fiind că el n'a luat parte la procedura de urmărire și n'a cunoscut această urmărire decât prin tulburarea adusă posesiunii sale, că hotărârea de adjudecare îi este străină și nu poate, în privința lui, să aibă autoritatea lucrului judecat, etc ».

După acest sistem, acțiunea în complângere ar apăra posesiunea în contra oricărei tulburări, chiar dacă autorul acestei tulburări n'ar fi un spoliator și n'ar căta a-și face însuș dreptate.

Această teorie, consacrată de tribunalul Romanai și de unii autori (vezi Bélimé, *Tr. du droit de possession et des actions possessoires*, 337, p. 358 urm., ed. din 1842; Chauveau sur Carré, *Lois de la procédure civ.*, V, partea I, *Quest.* 2408, p. 989)¹⁾, nu este admisă de toți autorii, căci cea mai mare parte din ei nu conferă posesorului tulburat în virtutea unei hotărâri judecătorești decât întrebuițarea căilor de recurs deschise contra hotărârilor judecătorești în genere. Vezi în acest din urmă sens, Bioche, *Dictionn. de procédure*, v^o *Action possessoire*, No. 29; Ca-

rou, *Tr. th. et pratique des actions possessoires*, 606, p. 396 (ed. a 2-a din 1841). Thomine-Désmazures (*Comment. sur le C. de procédure civile*, t. II, p. 282, 283, ed. din 1832) citează în acest din urmă sens și aproba o sentință a trib. din Caen, cu data din 24 Iulie 1826, dată sub prezidenția lui, care are următoarea cuprindere:

«Considerând că acțiunea posesorie presupune neapărat o tulburare (*une voie de fait*), și că nu comite o tulburare acel care aduce la îndeplinire o hotărâre; că apelantul ar fi putut să intervie la urmărire pentru a cere distragerea imobilului posedat de dânsul; că el poate să-l revendice pe calea terției opoziții: că dacă legea declară că adjudecarea definitivă nu transmite adjudecatului alte drepturi de proprietate decât avea însuși debitorul urmărit, nu rezultă de aci că terțul ar putea să se opue la executarea adjudecării altfel decât pe calea legală a opoziției, etc ».

Tot în acest din urmă sens s'a pronunțat și Judecat. ocol Urziceni (Ath. Demetrescu), printr-o frumoasă carte de judecată, pe care am publicat-o și adnotat-o în *Dreptul* din 1907, No. 83.

Această din urmă sentință pune, în adevăr, în principiu că executarea unei hotărâri judecătorești, chiar greșită de ar fi acea hotărâre, neputând fi considerată ca un act ilicit și ca un act de violență, nu poate nici într'un caz să dea loc la exercitarea unei acțiuni posesorii²⁾. În acest sens, legea romană zicea foarte bine: «*Spoliatio non fit a iudice, et juris executio non habet injuriam. Non videtur vim facere qui suo jure utitur et ordinariā actione experitur*». (L. 155, § 1, Dig., *De diversis regulis juris antiqui*, 50, 17).

Precum vedem, chestiunea este delicată, mai cu seamă în speța judecată de tribunalul Romanai. Reflexie făcută, credem că soluția din urmă este preferabilă acelei admise de tribunal.

D. Alexandresco

INFORMAȚIUNI

A apărut vol. III din marea și utila lucrare: **Reper-toriul general de jurisprudență Română a Inaltei Curți de Casație**, dela 1862—1906 de d-l I. C. Barozzi, cuprinzând materiile literelor M.—Q.

Prețul 15 lei broșat; 17 lei legat în pânză; 18 lei cu piele la cotor și 18,50 în piele peste tot, flexibil.

Sub presă ultimul vol. IV care va avea să apare în cursul lunii August.

Depozit la *Curierul Judiciar*, care servește la cerere orice cărți de drept, contra valoare mandat postal sau ramburs.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mâna incasatorilor: I. RIVEANU, pentru provincie și I. ST. TUDOROIU, pentru capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu matcă investite cu ștampila, CURIERUL JUDICIAR.

¹⁾ Mai vezi asupra chestiunii, Wodon, *Tr. th. et pratique de la possession et des actions possessoires* I, 108, p. 136 urm. (ed. a 2-a, 1877).

²⁾ Este însă de observat că în procesul judecat de această judecătorie, acel care exercita acțiunea posesorie luase parte directă la proces, așa că hotărârea îi era perfect opozabilă.